

Debata o evropských klimatických závazcích do roku 2040 začíná, dlouhý seznam výjimek budí nejistotu

2.7.2025 - | Centrum pro dopravu a energetiku

Společná tisková zpráva Greenpeace ČR, Hnutí DUHA a Centra pro dopravu a energetiku

Evropská komise dnes po dlouhém odkládání zveřejnila kompromisní návrh nových klimatických cílů do roku 2040. Unie by podle předloženého legislativního návrhu měla směřovat ke snížení emisí skleníkových plynů o 90 % oproti roku 1990. Nová pravidla ale také mluví o řadě výjimek, včetně možnosti uplatnit až 3 % celkového snížení emisí skrze takzvané mezinárodní kredity od roku 2036. To neodpovídá dřívějšímu vědeckému doporučení, podle kterého by snížení mělo představovat 90-95 % v evropské domácí ekonomice, ne za hranicemi. Právě dlouhý katalog ústupků může fungování nových pravidel pro klimatické cíle do roku 2040 ohrozit. Přináší totiž nejistotu ohledně toho, jak se budou výjimky uplatňovat.

Jak upozornil **Jiří Koželouh, vedoucí kampaně energetika, klima a odpady Hnutí DUHA**, dnešním formálním předložením návrhu nových klimatických závazků teprve začíná vyjednávací proces, který má i bezpečnostní rozměr: „Další cíl pro snížení emisí skleníkových plynů – tentokrát až do roku 2040 – stanoví, jak rychle chceme v Evropě pokračovat ve snižování závislosti na rizikových dovozech fosilních paliv a nahrazovat je domácími obnovitelnými zdroji. Návrh Evropské komise je jen začátek debaty, finální cíl bude výsledkem zejména diskuse členských států EU.“

Jednání mezi členskými státy bude o to složitější, že verze předložená Komisí zahrnuje i kontroverzní body. „Samotné číslo není nové, o cíli snížení emisí o 90 % k roku 2040 se vede debata už více než rok. Komise ho oficiálně avizovala už v několika dokumentech, má odborný základ a je dosažitelný čistě v evropských podmínkách. Odpovídají tomu například i české projekce, podle kterých by tuzemské emise měly klesnout zhruba o 86 %. Evropská komise původně měla návrh nových klimatických cílů předložit už v březnu, zvolila ale strategii, že jej zveřejní sice později, ale zato bude dostatečně promyšlený a ambiciózní. Za tu dobu jsme se bohužel od jasných cílů posunuli k seznamu výjimek, u kterých naopak není jisté, jak mají přesně fungovat,“ shrnuje dosavadní vývoj **Heda Čepelová, analytička Centra pro dopravu a energetiku**.

Kritiku už dříve vyvolaly úvahy o zahrnutí takzvaných mezinárodních kreditů, které by umožnily evropským státům „outsourcovat“ snižování emisí do třetích zemí. Proti tomu se ozvalo na 140 expertů, expertek a organizací, Mezinárodní kredity by podle nich oslabily jak samotné dekarbonizační úsilí, tak vyjednávací pozici EU na mezinárodním poli.

Právě na důležitou souvislost nových evropských klimatických cílů v globálních jednáních upozorňuje i **Miriám Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR**: „Evropská debata ohledně cílů pro snížení emisí skleníkových plynů do roku 2040 je důležitá i v globálním kontextu, protože souvisí s povinností EU do září předložit OSN plán na snížení emisí do roku 2035, takzvaný NDC. O těchto klimatických závazcích se bude jednat na globální klimatické konferenci COP 30 v brazilském Belému. Ta se koná v době desátého výročí přijetí Pařížské klimatické dohody, vědci ale ve stejnou dobu upozorňují, že při současné úrovni skleníkových plynů máme jen pár let do překročení ji stanoveného bezpečného limitu globálního oteplení o 1,5 °C. Oslabený cíl do roku 2040 oslabuje evropský potenciál v dekarbonizaci, podkopává důvěryhodnost EU v klimatických vyjednáváních a

vytváří nebezpečný precedens, který by mohl oslabit ambice v celosvětovém měřítku.”

Návrh předložený Komisí pracuje vedle mezinárodních kreditů například i s možností započítávat trvalé ukládání emisí uhlíku nebo s takzvanou flexibilitou, kdy si jednotlivé sektory v dekarbonizaci navzájem “vypomáhají”. Pro takové nástroje ale zatím nejsou transparentní pravidla ani hodnocení, které by ukazovalo jejich konkrétní přínosy pro snižování emisí skleníkových plynů.

Povinnost navrhnout nové klimatické závazky pro rok 2040 plyne z evropského klimatického zákona. Pokud by to Evropská komise neudělala, jak vyzývali někteří čeští političtí představitelé, riskovala by tím žaloby a soudní spory. Dekarbonizace jde navíc v řadě ohledů ruku v ruce s posilováním evropské bezpečnosti a snižování závislosti na dovozu fosilních paliv z Ruska či dalších zemí. To z ní činí důležitý nástroj k podpoře současných bezpečnostních priorit. O návrhu nových klimatických cílů také Komise jednala v den, kdy v Evropě vrcholí vlna nebezpečných veder, která ohrožuje na životě a zdraví tisíce Evropanek a Evropanů.

Dnešní návrh Evropské komise projde řádným legislativním postupem, bude o něm jednat projednáním v Evropském parlamentu a Radě. Teprve potom bude jasná jeho výsledná podoba.

Kontakty:

Ondřej Pašek, energetický expert Hnutí DUHA,

ondrej.pasek@hnutiduha.cz, 608 381 602

Eva Pernicová, tisková mluvčí Hnutí DUHA,

eva.pernicova@hnutiduha.cz, 734 770 020

Heda Čepelová, analytička Centra pro dopravu a energetiku,

heda.cepelova@cde-org.cz, 731 072 634

Miriam Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, miriam.macurova@greenpeace.org, 771 154 362

Zaujal Vás tento článek?

Doporučte článek známým!

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/debata-o-evropskych-klimatickych-zavazcich-do-roku-2040-zacina-dlo-uhy-seznam-vyjimek-budi-nejistotu/2795>